

Večernik

Leto II. (IX.), števil. 181

Maribor, petek 10. avgusta 1928

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejeman v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Po stopinjah učitelja in preroka

Maribor, 10. avgusta.

Drugič tekoma par tednov se je morala vsa Hrvatska in z njo tudi Slovenija odeti v črnino. Zagreb in drugi kraji Hrvatske so kakor izumrli. Povsod globoka tuga, na vseh poslopjih po mestih in selih črne zastave, le zvonovi v cerkvenih stolpih žalujejo glasno ječeč. Povsod vlada veličasten mir, ljudje se pogovarjajo skoro samo šepetajoč.

Ko so prišle prve vesti o smrti velikega vodje — proroka, si videl pri nas po ulicah preplašene obraze. Kaj bo sedaj?, so spraševali strahoma mimogrede. Vse je pričakovalo nekaj strašnega, nekaj pretresljivega, da se bo vzdignil hrvaški narod in osvetil smrt svojega velikega učitelja in vodje; da bodo pridrli hrvaški seljaki iz svojih sel s kosami in drugim brožjem in dvignili veliki punt. In vendar, v hrvaškem narodu je vladal in vlada velik mir, mir zavednega, prosvetljenega naroda, mir, h kateremu ga je vsikdar pozival njegov vodja. Ko se je v narodni skupščini 20. junija zgodil strašni zločin, je bila prva Radičeva beseda narodu, da želi mir, mir za vsako ceno. Mir je bil ideal njegovega življenja, je bil njegovo prepričanje, njegova politika. In narod ga je razumel. Saj ga je učil tako njegov vodja skozi 20, 30, 40 let. In kakor je hrvaški narod vsikdar sledil besedi svojega učitelja in vodje, tako mu sledi tudi in še bolj danes, ko leži njegov vodja in prerok na mrtvaškem odru. To vkljub temu, da hrvaški narod dobro ve, da je bila morilska krogla vzrok Radičeve smrti. Velik, občudovanja vreden je duh, ki ga je vzgojil Radič v hrvaškem narodu. »Mene lahko ubijejo, duha ne morejo ubiti«. Tako je dejal Radič pred skupščinsko sejo 20. junija, ko so ga prijatelji svarili, naj ne gre v skupščino. Velika resnica teh besed se kaže po vsej Hrvatski, v vseh prečanskih krajih. Narod je razumel Radičeve ideje in jim ostane zvest. Radič je ubit, a ostali so njegovi nauki, njegove ideje, ostala je v dušah hrvaškega naroda ideja človečnosti, pravice, enakosti, enakopravnosti, bratstva in miru.

Tisoči in stotisoči hrvaškega, srbskega in slovenskega naroda romajo že danes proti Zagrebu, kjer pričakujejo k pogrebu Stjepana Radića do pol milijona naroda. Romajo tja, da pokleknejo pred oder svojega preroka in nenadomestljivega prvaka, da se poklonijo njemu, ki jih je probudil in jih naučil ljubiti domovino, bližnjega, človeka, svobodo, pravico in enakost. Vsi čutijo, da smo izgubili nekaj velikega, in vendar še nihče danes ne more izgube popolnoma doumeti. Vsi samo žutimo, da je bil Radič centralna politična osebnost Jugoslavije in da bodo morda pretekla stoletja, da vstane v narodu zopet takšen vodja.

Danes, ko stojimo v težki tugi ob odru njegovem, vidimo bolje nego kdaj veličino umrlega vodje. Vidimo, kako je vladal milijonom duš, kako se je njegova vladarska sila dvignila baš v zadnjih časih do kulminacije. In spominjamo se ga, kako je pred desetletji vstopil v javnost: kot apostol, kot pionir, kot glasnik in prorok velikih idej. Ni se prilagodil mišljenju mase, ampak je ustvarjal novo. Problem hrvaškega naroda je takoj zagrabil v genialni širini: edinstvo južnih Slovanov, Slovanov sploh, človeštva. Temu svojemu nacionalnemu idealu daje takoj socialno podlago. Začne graditi v najbolj zanemarjenem kmetškemu narodu. Ustvarja stranko a ne samo to: on ustvarja novo gibanje, novo

Narod se poklanja manom svojega očeta

Deset in desetisoči defilirajo pred krsto predsednika Stjepana Radića — Pogrebne odredbe Kmečko-demokratske koalicije — Kraljev zastopnik na pogrebu

ZAGREB, 10. avgusta. Vsa Hrvatska in Slavonija je v znamenju globoke žalosti. Vlaki so prenapolnjeni ljudstva, ki prihaja iz vseh strani v Zagreb, da se pokloni manom svojega velikega voditelja in prosvetitelja. V mestu je že na desetisoče ljudi iz province, glavni naval pa se pričakuje za jutri.

Kmečko-demokratska koalicija je proglasila šesttedensko žalovanje, za 14 dni pa je prepovedala vsake manifestacije in demonstracije.

Danes so se že ob 6. zjutraj zgrnile na velikem trgu pred Seljačkim domom nepregledne množice in tiho, klonjenih glav čakale, da se odpro vrata in dovoli vstop. Pred vrati je vladala strašna gnječa. Reditelji so vzdrževali le z največjim trdom red in spuščali v poslopje le skupino za skupino. Fasada Seljačkega doma, stopnišče in velika dvorana so zaviti v črnino. Krsta z zemskimi ostanki S. Radića leži na poldrugi meter visokem katafalku, ovitem v črnino in okrašenem z zlatimi ornamenti. Pred krsto je velik lesen križ, na obeh straneh angelji s svečami. Radič ima na sebi salonsko obleko, z obraza mu odseva oni tiplčni nasmešek, s katerim je vselej vplival zaupanje in vedrino v dušo svojega naroda. Ob krsti se odigravajo pretresljivi prizori. Nihče ne odide brez solz, več oseb se je že zgrudilo. Nelzerna je res ljubezen naroda do svojega očeta, kateremu se je prišel sedaj zadnjič pokloniti. Na obeh straneh katafalka stoje Sokoli in akademiki z golimi sabljami ter seljačka častna straža v narodnih nošah. Že tekom današnjega dopoldne je defiliralo okoli 30.000 ljudi pred Radičovo krsto.

Rodbina pokojnika in vodstvo KDK je došlo že več tisoč sožalnic, številne med njimi iz inozemstva. Med drugimi je kondolirala praška občina, predvsem Masaryk, vsi češkoslovaški ministri in vse seljačke stranke v Evropi. V t. zv. okrogli dvorani visi že nad 200 vencev iz vseh pokrajn držav.

Finančni odbor zagrebškega občinskega sveta je imel dopoldne sejo, na kateri je odobril včerajšnji sklep šefov posameznih klubov v občinskem svetu, da se bo vršil pogreb na stroške občine. Jutri, ob 11. dop. pa se bo vršila slovesna žalna seja občinskega sveta.

Od 11. do 12.30 je bila dalje danes seja poslovnega odbora Kmečko-demokratske koalicije, na kateri so bili sprejeti sledeči sklepi:

Jutri, ob 4. pop. bo najprej seja poslanskega kluba Hrvatske seljačke stranke, ob 6. zvečer pa potem skupna komemoracijska seja vseh poslancev Kmečko-demokratske koalicije v sabornici, ki bo javna. Po tej seji odidejo vsi poslanci

vero Gibanje kmetstvo, vero splošno človečansko. V njem samem je bilo toliko trdne vere in optimizma v zmago ideje, da je premagal vse. In Radič ni več samo politični vodja, on je prorok, glasnik nove vere.

Ob zatonu velikega in mučeniškega življenja je mogla Radića tolažiti zavest, da je ustvaril ono, kar je sanjal v mla-

KDK v Seljački dom, da se zadnjič poslovo od svojega predsednika.

KDK je dalje danes izdala vse potrebne odredbe za pogreb v nedeljo. Pred Seljačkim domom bo govoril najprej zastopnik HSS, nato pa imenom Kmečko-demokratske koalicije Svetozar Pribičević in dr. Trumbić. Sledili bodo govori delegatov iz inozemstva, zastopnikov Zagreba, sreza Ludbrega, kjer je bil Radič prvič izvoljen za poslanca, rojstnega sreza Siska, predstavnikov Slovenije, Dalmacije, Bosne, Hercegovine, Srema, Vojvodine in Črne gore. Ob grobu bo govoril le eden najintimnejših pokojnikovih prijateljev.

Glavno zbrališče bo na Aleksandrovem in Možuraničevem trgu. Povorko bodo otvorili Sokoli na konjih, ki bodo obenem skrbeli za red, nato seljaki in seljakinja v narodnih našah, omladina, šole prosvetne korporacije itd. Pred krsto bodo šli odposlanci iz inozemstva, zagrebški občinski svet, oblastni poslanci,

predstavniki političnih strank, pevska društva, vozovi z vencii in duhovščina. Za krsto pa samo pokojnikova rodbina in sorodniki ter poslanski klub Kmečko-demokratske koalicije. Sprevod se ne bo nikjer ustavil, razen pred pokopališčem.

Poslovni odbor KDK je danes dalje razpravljajal o prošnji poslanskega kluba zemljoradniške stranke, da bi smeli zemljoradniški poslanci kljub včerajšnjemu protisklepu prisostvovati pogrebu. KDK je danes sklenila, da odklanja prošnjo zemljoradnikov. Prav tako so bile odklonjene in vrnjene vse sožalne brzojavke in izjave vlade, parlamenta in vseh onih parlamentarnih skupin, ki sodelujejo v sedanji narodni skupščini. Isto tako je vrnila sožalnice vseh teh tudi pokojnikova soproga, Mařenka Radić.

Kralja bo zastopal na pogrebu armijski komandant, general Svetozar Matić. Po vsej Hrvatski in Slavoniji vlada vzoren red in mir.

Prazna slama skupščine

STARA SLIKA IN PRIZORI. — KONFLIKT MED RADIKALI IN DEMOKRATI V FINANČNEM ODBORU.

BEOGRAD, 10. avgusta. Na današnji seji narodne skupščine je odredil predsednik dr. Kujundžić takoj po otvoritvi seje prehod na dnevni red in dal v razpravo svoječasno interpelacijo posl. Wilderja glede nabave motorjev za vojaška letala. Zemljoradniki so proti temu protestirali in zahtevali, da naj se najprej prečita zadnji zapisnik, kar pa je predsednik odklonil, češ, da je bila današnja seja v znak žalovanja za Stjepanom Radićem samo prekinjena in se danes nadaljuje. Nato je govoril posl. Čeda Kokanović o kršitvi poslovnika in je dokazoval, da je postopanje predsednika nepravilno. Naglašal je, da se tudi Koroščeva vlada trudi, kako bi kar najbolj degradirala že itak popolnoma diskreditirani jugoslovanski parlament. Protestiral je obenem proti temu, da zastopnik zemljoradnikov včeraj ni smel podati svoje izjave o Radičevi smrti, čeprav je povsod običaj, da podajo ob tako važnih dogodkih izjave tudi predstavniki posameznih klubov. In to tembolj, ker se smatra v naši skupščini vsakokratni predsednik samo kot eksponent vlade.

Ko je vladna večina odobrila tolačenje predsednika, je pričela razprava o Wilderjevih interpelaciji, ki sta jo zagovarjala zemljoradnika Voja Lazić in Čeda Kokanović. Odgovarjal je vojni minister general

Hadžić, naglašajoč, da so bile nabave izvršene po strokovni komisiji in popolnoma v redu.

Po govoru vojnega ministra je bila seja zaključena in se bo nadaljevala popoldne.

BEOGRAD, 10. avgusta. Davi se je vršila seja finančnega odbora, na kateri je prišlo do ostrega spora med demokrati in radikali. Na dnevnem redu je bila volitev novega predsednika. Dr. Ribar je imenom Demokratske Zajednice zahteval, naj se volitev predsednika odgodi do jeseni, ko se itak volijo novi odbori. Radikali in klerikalci pa so to odklonili ter s svojimi glasovi izvolili za predsednika radikala Ilijo Mihajlovića. Demokrati so proti temu viharno protestirali in nato pri razpravi o odobritvi kreditov, ki jih je uporabila vlada, za katere pa je glavna kontrola odklonila vizum, glasovali proti. Vrh tega je demokrat dr. Šečerov ostro napadel vlado, češ da razmetava denar brez odobrenja finančnega odbora in narodne skupščine. Ker je bilo pričakovati, da se spor med demokrati in radikali še bolj poostri, je nato predsednik takoj zaključil sejo.

Nesreča pri delu.

Danes zjutraj se je vsekaj v desno rako 21letni delavec Franc Peterlić, zaposlen pri kolonijiski zgradbi ob Betnavski cesti. Prvo pomoč mu je nudila rešilna postaja

njegova zgradba je sezidana na granitnih tleh in je ne more zrušiti niti peklenška sila. Narod Slovencev, Hrvatov in Srbov bo ostal zvest naukom Stjepana Radića, njegovemu delu, zvest sebi. Veličastni mir, ki ob odru velikega proroka vlada po vseh naših krajih, je glasno poročstvo, da sledi narod stopinjam velikega mučenika, proroka, voditelja.

900.000 novih knjig mesečno

VELIKANSKI RAZMAH TISKOVNE PRODUKCIJE. — JAVNE KNJIŽNICE V MEHIKI.

V naši dobi se neprestano govori o veliki naglici, o veku avtomobilov, zrakoplovov, o nervoznosti in špekulaciji. Govori se, da ljudje velikih poslov nimajo niti časa za odmor. Kljub temu se pa vendar še nikdar ni toliko čitalo kakor ravno v sedanjem nervoznem veku. — Ljudje drviijo z avtomobili, letajo z letali plešejo fanozni shimmy po divjem jazzu, zasledujejo sportne rekorde, pri tem pa vendarle obvladajo veliko literarno produkcijo. To je misterij, a je tudi fakt.

Mesečno izide na svetu okrog 900.000 novih knjig. Tu niso vračunani milijoni dnevnih, tedenskih in mesečnih listov. Velikansko število književne produkcije razume človek šele tedaj, če obišče kako svetovno založništvo, kakor je n. pr. »Messageries Hachette« v Parizu. Od treh jutraj naprej transportirajo tovorni avtomobili iz poslovalnic tega podjetja na vse strani Pariza in okolice neprestano knjige in časopise. Teh transportnih kamionov je 222. Drugi tovorni avtomobili pa vozijo samo knjige in liste na vse pariške pošte in kolodvore. Teh pošilk je letno okrog 12 milijonov, ki tehtajo skupno blizu 100 milijonov kilogramov. Pot, ki napravijo vse te pošiljke, bi znašala 106 kratni obroč okrog svetovne kroglice. Podjetje ima v samem Parizu 55 prodajalen in skladišč ter oskrbuje 2258 kioskov in drugih prodajalen knjig. Stalno uraduje v Parizu okrog 400 uradnikov in 15.000 zastopnikov tega velikanskega književnega podjetja. Lahko si mislimo, kakšna armada bi nastala, če bi prišle še osebe iz poslovalnic Londona, Berlina, Newyorka, Leipziga, San Franciska itd.

V Ameriki, klasični deželi ogromnega in naglega poslovanja, je organizacija tiska še mogočnejša. V deželi brezmejnne špekulacije se čita tudi mnogo znanstvenih in beletrističnih knjig.

Nedavno je upravljaj največje kontinentalne knjižnice »Bibliothèque Nationale« v Parizu odpotoval v Ameriko, da prouči tamošnje razmere knjižarstva in knjižničarstva. O tem svojem potovanju je dal listom nekaj zelo zanimivih podatkov: Vse ameriške knjigarnice polagajo veliko važnost na naglo dostavljanje knjig vsem naročnikom. Velika podjetja se poslužujejo avtomobilov, najmanjša pa kolesarjev. Dostavljanje se vrši brezplačno. Javne knjižnice so vedno nameščene v lepih, monumentalnih zgradbah. Vsaka večja knjižnica ima posebno dvorano za mladino. Mladinskemu čitvu je posvečena velika pozornost.

Priznati je treba, da so knjižnice podpirane od vseh strani: od vlade, bank in raznih društev. Velike knjižnice imajo v vsakem delu mesta svoje podružnice, ki so ravno tako kakor centrala najboljše oskrbljene.

Večina javnih knjižnic ima tudi dvorane za slepce, kjer čitajo slepci posebne za tipanje tiskane knjige in časopise. Izбира v javnih knjižnicah je tako velika, da ni človeka v mestu, ki ne bi prišel na svoj okus in račun. Za čitanje se plača neznatna malenkost, mnogo knjižnic je pa brezplačnih. Velikopotezno in skrbno urejene javne knjižnice so največ pripomogle k duševnemu dviganju in razmahu prebivalstva ameriških mest. Lahko rečem, da nisem našel niti ene javne knjižnice, ki bi bila pristranska ali tendenciozna.

Originalno časopisje

REKORD AMERIKE. — ČASOPIS, KI IZIDE VSAKIH 100 LET ENKRAT.

Kakor na vseh poljih, tako so tudi pri časopisju originalne posebnosti. Imamo liste za slepce, da se tisk lahko otiplje. Svoje liste imajo tudi raznovrstni pustolovci. Vse to je pa glede originalnosti daleč za newyorškim listom, ki bi zaslužil ime »žepni robec«. Ko človek ta list prebere, ga lahko izroči perici, da dobi nazaj pravi žepni robec mesto časopisa. V Parizu je pa nekdanj izhajal časopis, ki bi se lahko nazval obrisača. Ta list je bil iz platna in se je dal tisk popolnoma oprati. Francoski list »Najade« je bil pa tiskan na impregniran papir. List je bil razširjen po kopališčih in se ga je lahko bralo tudi v vodi.

Rekord originalnega časopisa ima seveda Amerika. Samoobsebi je razumljivo, da imajo milijarderji in razni podjetniški »kralji« svoje posebne liste. Neki slaščičar v Baltimore je pa prišel na idejo lista, ki se da pojediti. Mesto tiskarske barve se je uporabljala čokolada in drugo podobno barvilo. Mesto papirja so bili takozvani oblati. V Ameriki ima vsako društvo, vsak klub svoj list. Tako so glasila ljubiteljev psov, muholovcev, nasprotnikov dežnikov, klobukov, prijateljev mačk, kruljevcev, sladkosnednežev itd.

Posebni listi so tudi po blaznicah in jetniščinah. To niso samo originalni dokumenti, temveč tudi važna sredstva za spoznavanje nesrečnežev, ki morajo prebiti po blaznicah in jetniščinah. Po mnogih deželah izdajajo tudi postopači in potepuhi svoja glasila, ki so seveda pisana z roko. Bil so pa že tudi tiskani postopaški listi, tako n. pr. pred vojno na Bavarskem. Nekaj prebrisanih rokodelskih pomočnikov, ki so se leta in leta preživljali s tem, da so potovali od kraja do kraja ter spotoma tu in tam prevzeli delo le za par dni, da so dobili nekaj potrdil v svoje delavske knjige, je izdajalo list pod naslovom: »Glasilo v prospeh monarhističnih interesov«. Nepoučeni ljudje so pri čitanju tega lista res mislili na nekaj takega, kar je obetal naslov. List je namreč opisoval razne kraje, zlasti gostilne, od katerih so bile nekatere posebno hvaljene radi velike zvestobe do vladarja. Potepuhi so pa to razumeli tako, da se v takih gostilnah popotnega človeka dobro sprejme. Najoriginalnejši je gotovo list, ki se

nahaja v muzeju mesta Aixka-Chapelle. Ta list je izhajal leta 1859 v Newyorku in ko je prenehal, je napovedal, da bo v bodoče izhajal ob vsaki stoletnici ameriške neodvisnosti. Naslov lista je bil »Illuminated Quadruple Constellation«. List je bil tako velik, da bi lahko služil za pregrinjalo velike mize ali kakega biljarda. List je izhajal na najmanj 8 straneh in ker je bil papir debel in močan, so tehtale posamezne številke lista večkrat nad 50 kg. Če bo ta list leta 1959 res izšel, ne vemo, gotovo je pa, da se ne bo prodajal kakor drugi listi na uličnih vogalih.

Odgovor dr. Voronovu

Znani pomlajevalec dr. Voronov je nedavno predaval o svoji teoriji tudi v Londonu. Njegova izvajanja so prazročila velike debate in razprave v krogu zdravnikov in znanstvenikov. Nastala sta dva tabora — za in proti cepljenju ljudi z opičjimi žlezami. Med nasprotniki cepljenja, odnosno pomlajevanja po Voronovi teoriji se je izrazil zlasti dr. Edvard Bach, ki je v razpisni listi poslal svoj protest in pomislek, da bi se z opičjimi žlezami prenesle na človeka tudi srabe črčje lastnosti kakor okratnost in pehotnost. I revnik »Daily News« je dobil na ta zdravnikov protest pismo s podpisom »Konza Junior« — to je ime največje opice v londonskem zoološkem vrtu. Uredništvo lista je s takoto spozaalo in se je odločilo za slišaj slavnega pisatelja Bernarda Shawa, ki se v imenu opice tako le izraža: »Opice smo potepuhi, k dobrožnostjo ragnjeno plavne, ta čelodžitev je pa nekaj takega, kar ne moremo prenašati. Ali je že kedaj kaka opica vzela živca človeku žleze in jih presadila na opico, da bi ta preživea svojo naravno mejo? Ali je že bila kedaj potrebna liga v varstvo opičjih mladičev, kakor je potrebna v varstvo človeških otrok? Ali je bila zadnja vojna opičja ali človeška vojna? Prepuščamo Voronovu ves razgovor z dr. Bachom ter se ne brigamo za njegovo mnenje o naših lastnostih. Človek ostane kar je bil vedno: najokrutnejše in najpohotnejše bitje. Nad sličnostjo z nami naj se ne pritožuje, ker tudi Voronov iz slabega človeka ne more napraviti dobre opice.«

Sodobne politične in družabne iveri

Zasluge so dvojne: one za domovino in one, od domovine. Nekateri državljani nosijo svojo listnico nad srcem, drugi v hladnem žepu pod — križem.

»Halo — Lojze! — Ali si zopet doma? — Tega nisem vedel. Oprosti, da sem telefonično vprašal zate pri policijskem komisarijatu. To sem storil zato, ker sem bil mnenja, da si zopet napravil kako kupčijo...«

Davi sem bil v večji trgovini. V ozadiju je stal nepremično možak, ki je z očmi vidno spremljal vsako krettnjo kupovalcev. Radoveden, kakšno mesto zavzema ta mož, sem si takoj spretno izposioval razgovor s tem misterioznim človekom. Šepetaje mi je razodel, da je nastavljen samo za to, da pazi na stranke, katere bi hotele — kupovati »pod roko...«

Nedolgo tega me je nevolja zanesla na promenado. Eleganten gospod ala shimy je imel v spremstvu lepega psička. Brez ozira na dejstvo, da je poim o lepoti psov in psičkov tako različen kakor okusi in zaušnica, se je gospodov »pariz« zakadil v nekega svojega tovariša. Pri tem je zadel v belo krilo neke nežne šetalke, ki je prav robato zaprotestirala: »Prokleti cucek, vse nogavice mi boš umazal.« — Blagorodni lastnik bojevitega psička pa se je čudno nekavalirsko razburil:

»Kako prostaško je, sredi mesta tako zmerjati«. Nakar je dama s vso prisotnostjo duha odgovorila: »Saj nisem mislila vas, gospod svetnik!« —

Trdo mariborsko srce: S prezirrom vrača ti ljubezni plamen; srcé brezčutno njeno je — ko kamen. Samo s pristnimi se dijamanti podpirajo vsi moji fanti...

Financarjeva ljubica na klopi: »Ne, ne — dragi! Tako brez carine pa ne boš tihotapil preko državne meje.«

Komu se v Mariboru godi najbolje? Odgovor: Stolpu stolnice. Vedno kaže čas obeda; ne nosi nobenega križa; podpirajo ga od vseh strani; ima najlepše izglede in — stoji visoko nad vsemi.

Visoki načrti boksaškega mojstra

Po poročilih iz Newyorka se namerava svetovni mojster boksa Tunney posvetiti studijam in sicer filozofiji. Nekdanji mornar hoče študirati celo v Evropi. Za leto dni se namerava nastaniti v Nemčiji ter poslušati predavanja na univerzi v Heidelbergu. Tudi doktorat si hoče pri dobiti — seveda ne v Evropi, temveč v Ameriki, kjer so za to popolnoma drugi pogoji. Boksu se misli popolnoma odpovedati. Najrajši bi vstopil v kako banko ali veliko industrijsko podjetje. Mož si dela s tem najbrž samo pristno ameriško reklamo, ker so mu poklicne skrbi popolnoma nepotrebne. V tekmah ni prejel samo mojsterski naziv in razpisane nagrade, temveč tudi velikanske stave, tako da ima danes najmanj milijon dolarjev. Od obresti tega kapitala lahko živi sijajno brez vseh skrbi.

Kako lovi ameriška policija

Newyorška policija je morala zopet napraviti temeljito racijo, da polovi najštevilnejše zločince iz najboljše držabe — ljudi, ki se ne morejo odvaditi srkanju alkoholne kapljice. Preko 150 takih grešnikov so aretirali. Najzanimivejša pa je metoda, ki se je poslužuje newyorška policija, da izvoha ameriške pivce. Z zanesljivostjo domačih policajev je imel Newyork že pogosto slabe skušnje. Oni so namreč čisto v zvezi s tihotapci in trgovci alkoholnih pijač, ker jih pač sami radi srkajo. Direkcija si je morala izposoditi policiste iz Washingtona, ki so morali cele mesece zahajati v vse mogoče družbe, se včlaniti v najrazličnejše klube, voziti se z avtomobili, piti šampanjec — samo da so mogli ugotoviti vse one, ki se ne drže predpisov. In ta »ekspedicija« je stala policijo celih 75.000 dolarjev. Pa se je baje izplačalo za 200 aretiranih...

se neprestano suče okrog solnca.

Ravnotako mirno mine dan ko se pere perilo, če gospodinja izkoristi 7 prednosti, katere ima

Schicht
Terpentin-
Milo s svojimi prednostmi

Sport

Sodniška sekcija LNS — službeno.

Nedeljsko finalno pokalno mladinsko tekmo bo sodil g. Mohorko. G. Turino se zadnjič poziva, da se javi najkasneje do nedelje sekciji, sicer bo definitivno črtan. Kluba SD Rapid in SK Železničar morata postaviti za nedeljsko tekmo vsaka po enega stranskega sodnika, ki se morata javiti sodniku pred pričetkom tekme. — Tajnik.

Železničarji v Ljubljani.

Jutri in pojutrišnjem igra SK Železničar dve prijateljski tekmi v Ljubljani. Prvi dan gostuje pri SK Iliriji, v nedeljo pri svojih stanovskih tovariših, Hermesu. Dasi ravno Ilirija nima na razpolago popolnega prvega moštva (več igralcev je na orožnih vajah), bodo morali Železničarji pokazati izredno požrtvovalno igro, če hočejo doseči časten uspeh, kajti ilirijanske rezerve so se že ponovno izredno dobro obnesle v prvem moštvu. — Poslednja tekma Železničar — Hermes v Mariboru je končala neodločeno. Za tokratno tekmo pa je treba upoštevati, da bodo Železničarji kolikor toliko vendar že izmučeni od prejšnjega dne. Sploh pa mislimo, da sta obe tekmi zapored ob pričetku sezone prehuda »poskušnja moči« za igralce. Železničarjem želimo najlepšega uspeha, da se dokaže stalni višji nivo mariborskega nogometa!

SK Železničar — nogometna sekcija.

Igralci Frančeš, Jurko, Konrad, Kopčič, Mernik I in II, Paulin, Polak, Ronjak, Stauber, Štrukelj, Vogrinec, Wagner morajo biti jutri v soboto ob 5. zjutraj zanesljivo na glavnem kolodvoru. — Se stanek vseh igralcev starega moštva bo jutri v soboto ob 18. na igrišču. Obvezno.

Prvenstvo države v tenisu

Medklubski odbor za mednarodne turnirje v Zagrebu od 22. do 26. tm. na Haškovem prostoru v Maksimiru teniški turnir za prvenstvo države in za pokala kralja Aleksandra in kraljice Marije.

Hašk v Nemčiji.

Včeraj zjutraj je odpotovalo nogometno moštvo Haška na turnejo v Nemčijo, kjer ostane dva tedna. To pot so si izbrali zagrebški akademiki kraje ob Reni in Meni.

Mednarodna veslaška federacija

je imela te dni v Amsterdamu svoj drugi kongres. Razpravljali so o organizatornih stvareh in sprejeli Argentino za novega izrednega člana. Federacija ima sedaj 15 članov. Kljub pozivu pa doslej še niso pristopili k federaciji Nemčija, Anglija, Kanada in USA. Veslaške tekme za prvenstvo Evrope, ki bi se imele prihodnje leto vršiti na Madžarskem, se bodo po odločitvi FISA vršile l. 1929 na Poljskem ob priliki jubileja desetletnega obstoja republike v Bydgošti. L. 1930. bodo veslaške tekme za prvenstvo Evrope v Franciji, l. 1931. v Belgiji in l. 1932. v Jugoslaviji.

Edgar Wallace:

Zaba z masko

(The Fellowship with the Frog.)

Karlo ga je pri City-ju sprejel v svoj avtomobil ter vozil dolgo naokrog po blatnih cestah. Vasi in mest se je izbal in Genter kljub skrbnemu opazovanju ne bi našel poti nazaj. Wellingdale in njegovi ljudje niso bili pripravljene na avtomobil ter mu niso mogli slediti. Potepuh z avtomobilom je res nekaj nepričakovanega. Celo Genter sam se je zdrznil, ko je voz obstal na dogovorjenem mestu ter je iz njega zaklical Karlov glas: »Vstopi!« Najprej sta prevozila z nizko goščavo obrasel hribček. — Pod seboj je videl Genter zarjavelo zelenino, polomljene tračnice in globoke, z deževnico napolnjene luknje od razstreljevanja. Ob robu kamnoloma je stala majhna, lesena kočica in proti njej je Karlo povspel svoje korake.

»Nervozen, kaj?« je vprašal in zasmeh je bil v njegovem glasu.

»Ne ravno,« je odvrnil drugi hladnokrvno, upam, da so žabe v baraki tam doli.«

Karlo se je tiho nasmejal.

»Drugi ni, žaba je sama. Od kamnoloma je prišel. Pod kočjo so stopnice. Dobra, ideja, kaj ne? Koča visi ravno nad prepadom in stopnic se ne vidi niti tedaj, če se leži na trebuhu ob robu prepada. Enkrat sem to sam poskusil. Nikdar ga ne bodo ujeli in če pošljejo sem milijon svojih vohunov.«

»No — in če bi kamnolom obkolili?« je menil Genter. Tovariš ga je zavrnil: »Ali misliš, da ne ve, če se kaj pripravlja? Žaba ve vse.«

»Prehudo ne bo bolelo,« je nadaljeval ter pokazal na tovarišovo roko. »Zato je pa dobro. Od sedaj naprej ne boš več brez tovarišev, Harry. Iz vsake zadrege te izvlečejo in še odvetnika najmejo za tebe. Mi iščemo fante, kakoršen si ti. Je pa dovolj malih vagabundov, ki si domišljujejo, da spadajo k nam. Ti si določen za velika dela ter boš tudi dobro zaslužil. Če boš bolan ali v kakršnikoli zadregi, ti bodo žabe vedno prišle na pomoč. To je lepo, kaj ne?«

Genter je molčal. Bila sta še kakih dvanajst korakov oddaljena od kočice, od močne zgradbe z zaprtimi okni. Mož, ki se je nazval Karlo, mu je dal znamenje, naj počaka, sam je pa stopil naprej ter potrkal na vrata. Genter je videl, da je stopil k oknu, ki se je špranjo odprlo. Karlo se je nekaj trenutkov tiho razgovarjal z nekim človekom v koči, potem pa prišel nazaj.

»Rekel je, da ima za tebe delo, ki ti bo prineslo tisočake. Ti imaš res srečo. Adi poznaš Roche-More?«

Genter je prikimal. Dobro je poznal aristokratsko predmestje.

»Tam prebiva mož, katerega je treba spraviti s pota. Vsako noč pride ob pol-dvanajstih z vlakom iz svojega kluba ter gre peš domov. Pot ga vodi skozi temno cesto in z gorjačo bi se ga dalo odpraviti brez vsakega truda. Enkrat mahneš in gotovo je. To ni niti ubijanje, me razumeš?«

»Zakaj pa hoče, da jaz to napravim?« je vprašal veliki vagabund radovedno.

Pojasnilo, katero je dobil, je bilo logično.

»Vsi novinci morajo nekaj napraviti, da dokažejo svoj pogum. Torej, kaj praviš k temu?«

Genter se ni obotavljal. »Bo urejeno,« se je odrezal.

Karlo se je vrnil k oknu ter mignil tovarišu, naj mu sledi.

»Tu sem se postavi in vtakni levo roko skozi okno,« je velel Karlo.

Genter je zavihnil premočen rokav ter vtaknil golo roko skozi špranjo. Nekdo ga je trdno zgrabil za roko in občutil je, kako se je nekaj mehkega in mokrega pritisnilo pod zapestje. — Gumijev pečetnik, si je mislil ter se pripravil na bolečino, ki morajo slediti. Bolečine so obstojale od naglega zbadanja stoterih igrel. Naenkrat je občutil, da je roka prosta, potegnil jo je iz špranje ter začudeno opazoval rizbo barvila in krvi, katero je tetoviranje povzročilo na njegovi roki.

»Ne briši roke,« je zapovedal zamolkel glas iz temne kočice, »Sedaj lahko prideš!«

Okno se je zaprlo in zapahnilo od znotraj. Nato je zahreščal ključ in vrata so se odprla. Genter je stopil v črno temo in slišal, da je nevidni stanovalec takoj za njim zapahnil vrata.

»Tvoja številka je K. 971,« je dejal voltel glas, in če jo najdeš med osebnimi vestni »Timesa«, se moraš takoj napotiti sem, pa naj bi bil kjerkoli. Vzemi to...«

Genter je stegnil roko in nekak pisemski omot je bil položen v njo. Bilo je kakor da skrivnostna žaba vidi tudi v tej temi.

»To so tvoji potni stroški in načrt kraja. Če bi vendar za sebe potrošil ter ne bi šel tje, kjer te potrebujemo, boš ubit. Si me razumeš?«

»Da.«

»Denar za svoje potrebe boš še dobil. Poslušaj me sedaj: V Roche-More, Park Avenue številka 7 stanuje Hallwell Jones, bankir...«

Menda je čutil, da se je rekrut preseščeno zdrznil. »Kaj ga poznaš?«

»Da, pred leti sem zanj delal,« je odvrnil Genter. Medtem je potegnili iz žepa brovning ter odpel s palcem varnostno napravo.

— Tekom enega tedna mora biti napaden. Ni treba, da bi ga ravno ubil. Če se pa to zgodi, nič ne de. Mislim pa, da je njegova glava pretrda...«

Genter je že dognal, kje mož stoji, ker so se mu oči privadile teme. Njegova roka je bliskoma zgrabila žabo za komolec.

»Pištolo imam,« je siknil Genter skozi zobe. »Jaz sem inspektor Genter od policijskega ravnateljstva in če se braniš, boš mrtev.«

Za sekundo je vladala mrtvaška tišina. Potem je čutil Genter da mu je roko s pištolo prijelo nekaj trdno, kakor s kleščami. S prosto pestjo je zamahnil, mož se je pa sklonil in udarec je presekal samo zrak. Nato se je pištola z veliko silo izvila iz Genterjevih rok in oba moža sta se spopadla. Med ravanjem sta se glavi dotaknili. Genter je čutil nekaj trdega in hladnega na svojem licu. Ali so to očala maske? To bi razložilo voltel glas. Genter, ki je bil jako močan, se ni mogel iztrgati iz rok, ki so ga oklepale. Nasprotnika sta se ruvala in sroditičala v strašni temi. Naenkrat je žaba dvignila nogo in da bi se umaknil sunku, se je Genter naglo obrnil. Začul se je žvenket razbitega stekla in ostril, hladni vonj je objel detektiva. Zazdelo se mu je, da se duši, poskušal je globoko dihati, a so se mu roke povesele, kakor mrtve.

Žaba je za eno minuto pridržala omahujočo postavo, potem jo je pa pustila pasti na tla.

Drugo jutro je našla policijska patrolja inspektorja Genterja ležečega na vrtu neke prazne hiše. Poklicala je rešilno postajo.

Mož, ki je zastrupljen s strupenim plinom, umrje naglo. Deset minut na to, ko je žaba razbila nalašč v take svrhe pripravljeno stekleno posodo, je bil Genter že mrtič.

4.

Ves svet ni zmogel med policijskimi uslužbenci moža, ki bi bil tako malo podoben dobremu policijskemu častniku, kakor Elk. Bil je velik in suh in njegova upognjena postava je še zviševala izraz skromnosti. Obleka je na njem ohlapno visela. Poleti in pozimi je nosil umazano rjavkast površnik, ki je bil vedno do vrha zapet. Tudi vedno isto rumenkasto-rjavko obleko je nosil, odkar ga je kdo pomnil. Če je deževalo, se je njegov črn, trd klobuk svetil od mokrote, Elk pa ni nikdar razpel dežnika, katerega je nerodno zvitega nosil pod pazduho. Tega predmeta še ni nihče videl odprtega. Elkovo blede lice je bilo vedno mrtvo. Tudi predstojnikom je bila Elkova prikazen neprijetna, kar je bil najbrž tudi eden od vzrokov, da nik ni napredoval. I ceterum se je že javil k izpitu in o ceterum je odrekel vedno pri enem in istem predmetu — zgodovini. Dick Gordon ki je Elka boljše poznal kot njegovi neposredni predstojniki, je slutil, da moža ta nezgoda ne skrbi dosti. Odkril je celo nekaj mrkega ponosa v Elkovi nezmožnosti glede zgodovinskih podatkov in enkrat — v trenutku čudne zaupljivosti mu je Elk celo priznal, da bi povišanje smatral v gotovih ozirih za oviro.

»Grešne duše nimajo miru na zemlji,« je vzdihnil Elk ter sedel na ponujen sedež. Msil sem, gosp. Gordon, da bom dobil od Vas počitnice vsaj za svoje potovanje v Ameriko.«

»Dragi Elk, rad bi zvedel po možnosti vse o Loli Bassano,« je dejal Dick.

Dalje prihodnjič.

Prispevajte za spomenik Kralju Petru v Mariboru

Mali oglasi Zemlja, dopisovanje in oglaševanje ali trgovanje ali reklamiranje značaja: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10.—

Vse vrste moških in ženskih modnih nogavic od 5 Din naprej, samo pri J. Trpinu, Glavni trg, Maribor.

Kupim

vagon ječmenove ali ovsene prešane slame, ter 5 vagonov suhih borovih cepanic. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Takojšno gotovino«. 1504

Damski čevlji

se je izgubil ali nekje v trgovini pozabil. Najditelj naj ga blagovoli proti nagradi oddati v Vinski hram, Vetrinjska ulica 2. 1502

Stanovanje

3—4 sobe z kuhinjo v bližini parka ali v mirni ulici iščem. Naslov pove upravnišvo. 1516

Sivani sandali in čevlji

se vam podplatijo najceneje in najhitreje v mehanični delavnici Vrtna ulica št. 8.

Kuharja ali kuharico

išče Velika kavarna v Mariboru. 1500

Upokojenec

išče mali zaslužek. Naslov pove uprava lista. 1506

1515

Jutri v soboto
11. avg. ob lepem vremenu
pri »Gambrinu«

VELIKI VRTNI

KONCERT

Schubertjeva godba

Občeznana dobra kuhinja,
prvovrstna vina, Tscheligi-
jevo marčno pivo in pivo
»a la Pizen«

Začetek ob 20. uri

Vstop prost

Za obilen obisk se priporoča

A. J. RAČIČ, restavrater

Pozor! V soboto, dne 11. tm. ob 14. uri pop. **Pozor!**
do nedelje 12. tm. ob 14. uri popoldne

velika razstava

moderne umetne vezene in krojnih vzorcev, na veliki verandi »Grajskega kina«. V ponedeljek, dne 13. tm. ob 8. uri dopoldne pričetek učnega tečaja za umetno vezenje in pri krojevanje trvdke »Singer«. 1510

Vstop prost!

Pouk brezplačen!

Vse vrste svile

od 28 Din naprej
dobite edino le pri

J. TRPINU

Maribor, Glavni trg 17.

XII

KONCERT

na vrtu restavracije Narodni dom jutri v soboto, dne 11. tm. Začetek ob 20. uri. Igra salonska godba pod vodstvom g. Pillich-a. Točilo se bode sveže Unionsko pivo iz sodčkov, dobra domača vina od 12 Din naprej. Izborna mrzla in topla kuhinja. Abonenti se sprejemajo dnevno na dobro ceneno hrano. Se priporoča

MARIJA DRČAR
RESTAVRATERKA

Zahtevajte povsod »Večernik«

KIS ZA ULAGANJE

kumerc in drugo, vinski kis, špirt, vse vrste likerjev, tropinovec, droženko, slivovko, rum, konjak itd.
Na drobno! dobite po zmernih cenah edino pri trvdki **Na debelo!**

JAKOB PERHAVEC, MARIBOR, GOSPOSKA 19

tovarna za izdelovanje dezertnih vin in sirupov. XVI